

LENTOTOIMINTA KUUMAILMAPALLOLLA

Tämä määräys on annettu ilmailulain (1242/2005) 3, 45, 60, 62, 68 ja 69 §:n nojalla.

Sisältö:

1. Soveltamisala
2. Määritelmät
3. Lentokelpoisuus
4. Yleiset lentotoimintamääräykset
5. Kaupallinen ilmakuljetus
6. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

1 SOVELTAMISALA

Tämä määräys koskee Suomessa rekisteröidyillä kuumailmapalloilla harjoitettavaa lentotoimintaa.

2 MÄÄRITELMÄT

Kuumailmapallo on ilmaa kevyempi ilma-alus, joka saa nostovoimansa lämmitetyn ilman aiheuttamasta nosteesta. Kuumailmapalloon kuuluvat kuori sekä kori, poltin, kaasusäiliöt ja muut varusteet.

3 LENTOKELPOISUUS

3.1 Yleistä

Kuumailmapallolla on oltava Komission asetuksen (EY) N:o 1702/2003 (tyyppihyväksyntäasetus) mukainen tyyppihyväksyntätodistus tai vastaava. Harrasterakenteisiin kuumailmapalloihin sovelletaan ilmailumääräystä AIR M5-2.

3.2 Vähimmäisvarustus

Kuumailmapallossa on oltava vähintään seuraava varustus:

- a) korkeusmittari
- b) pystynopeusmittari
- c) polttoaineenmäärä- ja painemittarit
- d) lämpömittari pallon huipussa tai sinne sijoitettu ylikuumenemisen varoitusviiri
- e) kaasunsytytysvälineet
- f) puukko tai muu vastaava työkalu
- g) riittävä määrä korin sisäpuolisia tartuntakahvoja (tms.) mukana olevia henkilöitä varten

- h) muut varusteet, jotka valmistaja määrää lentokäsikirjassa minimivarusteisiin kuuluviksi
- i) VHF-radiopuhelin kaksipuolista radioyhteyttä varten, mikäli ilmatilaluokka sitä edellyttää, lento-oppilan yksinlennolla kuitenkin aina.

3.3 Asiakirjat

Kuumailmapallolla on ilmailulain 66 §:n mukaisten rekisteröimistodistuksen, lentokelpoisuustodistuksen tai 27 §:n nojalla annetun luvan (lupa ilmailuun) ja ilma-aluksen pakollista vakuutusturvaa koskeva selvityksen lisäksi oltava seuraavat asiakirjat:

- a) matkapäiväkirja
Matkapäiväkirjana voi käyttää ilma-aluksen matkapäiväkirjaa ja sen täyttämistä koskevasta määräyksestä (OPS M1-12) poiketen myös ilma-aluksen valmistajan kuumailmapalloa varten valmistamaa ja avaamaa matkapäiväkirjaa.
- b) punnitustodistus tai matkapäiväkirjaan tai lentokäsikirjaan merkityt ja varmennetut punnitustiedot
- c) katsastuspöytäkirja
- d) lentokäsikirja ja huolto-ohjeet
- e) seuraavien kuumailmapallon osien tai varusteiden laitekortit:
 - korkeusmittari
 - poltin
 - kaasusäiliöt
 - kori
- f) radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (1015/2001) 7 §:n mukainen radiolupa, jos kuumailmapallossa on käytössä VHF-radiopuhelin.

Asiakirjojen pitäminen mukana kuumailmapallossa ei ole Suomessa tapahtuvalla lennolla pakollista. Asiakirjat on kuitenkin pidettävä lentoonlähtöpaikalla saatavilla ja ne on esitettävä pyydettyä viranomaisen tarkastettaviksi.

3.4 Huollot ja korjaukset

Kuumailmapallon huollot ja pienehköt kuoren korjaustyöt saa tehdä valmistajan antamien huolto- tai korjausohjeiden mukaisesti ilma-aluksen omistaja tai käyttäjä.

Kuumailmapallon kuoren suuret korjaustyöt saa tehdä valmistajan antamien korjausohjeiden mukaisesti ilmailumääräyksissä tarkoitettu kalustomestari tai laskuvarjotarkastaja tai valmistajan valtuuttama tai Ilmailuhallinnon hyväksymä korjaaja.

Kohdan 3.4 määräyksiä sovelletaan 28.9.2008 saakka.

Huom.

Komission asetuksella (EY) N:o 2042/2003 on annettu yhteiseurooppalaiset jatkuvan lentokelpoisuuden ylläpitoa ja huoltotoimintaa koskevat vaatimukset, jotka edellä mainitun päivämäärän jälkeen korvaavat vastaavat kansalliset huoltotoimintamääräykset. Katso myös ilmailumääräys GEN M1-6, "Poikkeukset tyyppihyväksyntä- ja huoltotoiminta-asetuksen määräyksistä".

4 YLEISET LENTOTOIMINTAMÄÄRÄYKSET

4.1 Yleistä

Kuumailmapalloilla harjoitettavassa lentotoiminnassa on noudatettava yleisiä lentotoimintaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä (ryhmät OPS ja GEN) siltä osin kuin tässä määräyksessä ei ole annettu niistä poikkeuksia.

4.2 Lentosäännöt ja lento-olosuhteita koskevat määräykset

Lennettäessä kuumailmapallolla on noudatettava lentosääntöjä ja sääminimimääräyksiä seuraavin poikkeuksin:

- Vain näkölentosääntöjen (VFR) mukaiset lennot sallitaan.
- Lentäminen ilman Ilmailuhallinnon lupaa on kielletty auringonlaskun jälkeen ennen yön alkamista sekä yön vallitessa (yön määritelmä: katso ilmailumääräys OPS M1-1, "Lentosäännöt", luku 1).
- Lentosääntöjen mukaisia ilma-aluksen varoitus- ja purjehdusvaloja ei vaadita.

- Kuumailmapallolupakirjan haltija, jonka lentokokemus kuumailmapallolla on vähintään 50 lentotuntia, saa poiketen ilmailumääräyksen OPS M1-16, 3.1.1996, kohdasta 2.1. lentää VFR-lentosäännöissä annettujen sääminimien mukaisesti.
- Muut kuin edellä kohdassa 4.2. d) mainittu kuumailmapallolupakirjan haltijat saavat aloittaa lennon vain, jos saatavissa olevien säätietojen perusteella lento voidaan suorittaa lentosääntöjen mukaisesti ja näkyvyys aiotulla reitillä on vähintään 5 km ja pilvikorkeus on vähintään 300 metriä (1000 jalkaa).
- Minimilentokorkeus on asutuskeskusten tiheästi asuttujen osien tai ulkosalle koontuneen väkijoukon yläpuolella lennettäessä 300 metriä (1000 jalkaa) kuumailmapallosta 300 metrin säteellä olevan korkeimman esteen yläpuolella. Muualla minimilentokorkeus on 90 metriä (300 jalkaa) maan tai veden pinnasta. Erityisestä syystä Ilmailuhallinto voi myöntää hakemuksesta luvan minimilentokorkeuden alittamiseen, esimerkiksi lentokilpailuluvan yhteydessä.

4.3 Lennon suoritus

Ilma-aluksen päällikkö ei saa aloittaa lentoa ennen kuin hän on varmistunut siitä, että:

- kuumailmapallo on lentokelpoinen ja vaadittavat huoltotoimenpiteet on tehty
- tämän ilmailumääräyksen mukaisesti vaadittavat asiakirjat ovat saatavilla ja tarkistettavat lentoonlähtöpaikalla,
- kuumailmapallossa on vaadittava varustus,
- kuumailmapallossa on aiottuun lentoon tarvittava polttoainemäärä ja riittävästi varapolttoainetta.
- aiotulla lentoreitillä tarvittavat kartat ovat mukana ja
- matkustajille on annettu riittävät lentoa ja hätätilanteita koskevat turvallisuusohjeet.

Laskuun tullessa on polttimien varmistusliekki (pilottiliekki) aina sammutettava ennen maakosketusta tuuliolosuhteista riippumatta.

5 KAUPALLINEN ILMAKULJETUS

Huom. Kaupallisella ilmakuljetuksella tarkoitetaan matkustajien tai rahdin ilmakuljetusta maksua tai muuta korvausta vastaan. Kaupalliseksi ilmakuljetukseksi katsotaan myös yleisölenätykset.

5.1 Kuumailmapallon päällikköä koskevat vaatimukset

5.1.1 Kelpoisuus toimintaan kaupallisessa ilmakuljetuksessa

- a) Ilmailuhallinto on ennen tämän määräyksen voimaantuloa hyväksynyt hänet toimimaan kuumailmapallon päällikkönä kaupallisessa ilmakuljetuksessa tai
- b) hän on suorittanut kuumailmapalloonansiolentäjän kurssin ja hänen lentokokemuksensa kuumailmapalloilla on vähintään 100 tuntia ja Ilmailuhallinto on hyväksynyt hänet toimimaan kuumailmapallon päällikkönä kaupallisessa ilmakuljetuksessa tai
- c) hänellä on Ilmailuhallinnon tunnustama ulkomaisen ilmailuviranomaisen myöntämä oikeus toimia vastaavassa tehtävässä.

Henkilöstä, joka täyttää edellä kohdassa a, b tai c mainitut vaatimukset, käytetään tässä määräyksessä nimitystä "kuumailmapalloonansiolentäjä".

5.1.2 Kuumailmapallon kokoon perustuvat vaatimukset

- a) Kuumailmapalloonansiolentäjät, jotka eivät täytä jäljempänä kohdassa b) esitettyjä vaatimuksia, saavat toimia vain sellaisen kuumailmapallon päällikkönä, jonka kuoren tilavuus on alle 210 000 kuutiojalkaa.
- b) Kuumailmapalloonansiolentäjät, jotka ovat toimineet edellä kohdassa a) esitetyn luokan kuumailmapallon päällikkönä kaupallisessa ilmakuljetuksessa vähintään 20 lennolla ja suorittaneet hyväksyttävästi vähintään yhden perehdyttämislennon kuumailmapallossa, jonka kuoren tilavuus on vähintään 210 000 kuutiojalkaa, saavat toimia sellaisen kuumailmapallon päällikkönä, jonka kuoren tilavuus on 210 000 kuutiojalkaa tai enemmän.
- c) Edellä kohdassa b) tarkoitettu perehdyttämislento on suoritettava siten, että kuumailmapallon päällikkönä ja ohjaajan perehdyttäjänä toimii kuumailmapalloonansiolentäjä, joka on lentänyt kyseiseen kokoluokkaan (ks. kohta b) kuuluvan kuumailmapallon päällikkönä vähintään 20 lentoa. Perehdyttävän ohjaajan on tehtävä merkintä hyväksytystä suorituksesta perehdytettävän lentopäiväkirjaan.
- d) Kuumailmapalloonansiolentäjät, jotka ovat ennen tämän määräyksen voimaantuloa toimineet vähintään 210 000 kuutiojalan kuumailmapallon päällikkönä kaupallisessa ilmakuljetuksessa, saavat edelleen toimia tässä tehtävässä.

5.2 Pintatuulen nopeus

Pintatuulen nopeus saa toiminta-alueella olla enintään 5 metriä sekunnissa (10 solmua).

5.3 Lentotoimintaohjeet

Lentotoiminnan harjoittajan on laadittava kuumailmapallossa harjoitettavaa kaupallista ilmakuljetusta varten lentotoimintaohjeet. Ohjeiden on katettava lennon suunnittelu ja valmistelu, matkustajien ohjeistaminen lennon eri vaiheita varten, maassa toimivan avustavan henkilöstön vaatimukset ja toimintaohjeet sekä ilmapallon ja maassa avustavan henkilöstön välinen yhteydenpito.

Matkustajien ohjeistamisesta lennon eri vaiheissa on laadittava tarkistuslista käytettäväksi lennon aikana. Tarkistuslista on sijoitettava ilmapallon koriin matkustajien nähtävälle.

Lentotoimintaohjeiden on oltava Ilmailuhallintoa tyydyttävät.

5.4 Ohjaajaluettelo

Luvanhaltijan palveluksessa olevista eri tehtäviin hyväksytyistä ohjaajista on pidettävä luettelo.

5.5 Laadunvarmistusjärjestelmä

Lentotoiminnan harjoittajan on luotava ja toimintaohjeessaan tai mahdollisessa toimintakäsikirjassaan kuvattava toiminnan turvallisuuden ja ilma-alusten lentokelpoisuuden varmistamiseksi laadunvarmistusjärjestelmä.

Järjestelmään on kuuluttava palautteen antaminen vastuulliselle johtajalle, jotta korjaavien toimien toteuttaminen voidaan varmistaa, sekä korjaavien toimenpiteiden kirjaaminen ja seuranta. Järjestelmään on lisäksi sisällytävä johdon määrääjain toimeenpanema katselmus ja sen kirjaaminen. Riippumattoman, ulkopuolisen asiantuntijan (auditoijan) on ainakin kerran vuodessa arvioitava tarkistuslistojen sisältö ja laadunvarmistusjärjestelmän toiminta.

Järjestelmä voi perustua tarkistuslistojen käyttöön. Tarkistuslistojen käyttöä varten on määrättävä aikataulu niin, että koko järjestelmä on tarkistettava ainakin kerran vuodessa.

Laadunvarmistusjärjestelmän on oltava Ilmailuhallintoa tyydyttävä.

5.6 Lentotoimintalupa

5.6.1 Lentotoimintaluvan hakeminen

Ilmailulain 68 §:ssä tarkoitettua lentotoimintalupaa ("Air Operator Certificate", AOC) sekä sen muuttamista ja uudistamista on haettava kirjallisesti Ilmailuhallinnolta.

Lupaa ensimmäisen kerran haettaessa on esitettävä seuraavat tiedot:

- a) Aiotun toiminnan kuvaus: lentotoiminnan laji (esimerkiksi yleisölennätykset) ja suunnitellun lentotoiminnan määrä
 - b) Ilma-alusluettelo
 - c) Todistus lentokaluston käyttöoikeudesta, silloin kun hakijaa ei ole merkitty ilma-alusrekisteriin ilma-aluksen omistajaksi. Käyttö- tai vuokrasopimus on tehtävä hakijan ja ilma-aluksen rekisteröidyn omistajan välillä. Sopimuksesta on käytävä selville, että ilma-alusta koskeva lentotoiminnallinen ja lentokelpoisuuden valvonnan vastuu on kokonaisuudessaan luvan hakijalla.
 - d) Huoltojärjestelyt
- Huom. Katso kohta 3.4.
- e) Selvitys ilma-alusten vakuutuksista
 - f) Johto-organisaation kuvaus sekä vastuullisen johtajan sekä lentotoiminnan ja huoltojärjestelyjen johtamisesta ja valvonnasta vastaavien henkilöiden nimet
 - g) Selvitykset edellä kohdassa f) tarkoitettujen henkilöiden koulutuksesta ja kokemuksesta ja heidän suostumuksensa sekä selvitys pää- ja sivutoimisuudesta ja ajankäytöstä tehtävään

Vastuullisen johtajan sekä lentotoiminnan ja huoltojärjestelyjen johtamisesta ja valvonnasta vastaavien henkilöiden on oltava Ilmailuhallintoa tyydyttäviä.

Huom. Kohdassa g) tarkoitettujen selvitysten tarkoituksena on antaa käyttäen Ilmailuhallinnosta saatavia lomakkeita (EASA form 4).

- h) Lentotoimintaohjeet
- i) Selvitys kohdan 5.5 mukaisesta laadunvarmistusjärjestelmästä, nimettävä myös ulkopuolinen auditoija
- j) Selvitys hakijan käytössä olevista toimitiloista ja toimintaan vaadittavista laitteista ja välineistä sekä käsikirjallisuudesta
- k) Selvitys taloudellisista edellytyksistä. Hakijan on esitettävä toimintansa aloittamis- ja jatkamisedellytyksiin vaikuttavat taloudelliset tekijät, kuten käytössä olevan kaluston omistussuhteet ja rahoitus, käytettävissä oleva pääoma, aloitettava tase tai edellinen vahvistettu tilinpäätös ja ensimmäisen toimintavuoden tulo- ja menoarvio.

Mikäli hakijana on yhtiö, toiminimi, yhdistys, säätiö, osuuskunta tai muu yhteisö, yhtiöjär-

jestyksessä, yhtiösopimuksessa tai säännöissä on oltava maininta siitä, että yhtiön tai yhteisön tarkoituksena on senlaatuisten toiminnan harjoittaminen, johon lentotoimintalupaa haetaan.

Lentotoimintalupahakemus on lupaa ensimmäisen kerran haettaessa jätettävä viimeistään 45 päivää ennen aiotun toiminnan aloittamista. Määräaika luetaan alkavaksi siitä, kun kaikki tässä määräyksessä edellytetyt selvitykset ja tiedot on jätetty Ilmailuhallinnolle.

Huom. Hakemus lentotoimintalupaa varten voidaan esittää käyttäen Ilmailuhallinnolta saatavia lomakkeita tai vapaa- muotoisena.

5.6.2 Lentotoimintaluvan voimassaoloaika, uudistaminen ja muuttaminen

Lentotoimintalupa myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi. Luvan haltijan on luvan voimassaoloaikana ilmoitettava viipymättä Ilmailuhallinnolle kohdassa 5.6.1 tarkoitettujen tietojen muutokset.

Lentotoimintaluvan uudistamiseksi hakijan on esitettävä kirjallisesti kohdissa 5.6.1 a) ja b) tarkoitettujen tietojen, vastuuhenkilöiden suostumukset tehtäviinsä sekä viimeisen lupakauden aikana vahvistetut lentotoiminnan harjoittajan tilinpäätökset. Mikäli viimeinen tilinpäätös on vahvistettu yli 6 kuukautta ennen hakemuksen jättämistä, on esitettävä myös välitilinpäätös. Muiden kohdassa 5.6.1 tarkoitettujen tietojen esittämiseksi riittää viittaus aiemmin annettuihin tietoihin, jos nämä tiedot eivät ole muuttuneet.

Haettaessa luvan muutosta on ilmoitettava aiemmin annettujen tietojen muutokset.

Määräajat hakemuksen esittämiseen lentotoimintaluvan uusimista tai muuttamista varten:

- a) Lentotoimintaluvan uusimishakemus on jätettävä vähintään 30 päivää ennen luvan voimassaoloajan päättymistä tai sovittuna aikana.
- b) Lentotoimintaluvan muutoshakemus on jätettävä vähintään 30 päivää tai erikseen sovittua aikaa ennen aiotun toiminnan aloittamista.

Ilmailuhallinnolle on ilmoitettava nimetyn vastuuhenkilön aiotusta vaihtamisesta vähintään 30 päivää ennen vaihdon suunniteltua ajankohtaa, ellei se ole poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi mahdotonta.

Määräajat luetaan alkaviksi siitä, kun kaikki tässä määräyksessä edellytetyt selvitykset ja tiedot on jätetty Ilmailuhallinnolle.

6 VOIMAANTULO- JA SIIRTY- MÄSÄÄNNÖKSET

Tämä määräys tulee voimaan 1.3.2008 ja kumoaa ilmailumääräyksen OPS M2-10, "Lentotoiminta kuumailmapallolla", 3.4.1998.

Laadunvarmistusjärjestelmä on 1.1.2009 mennessä saatettava vastaamaan kohdan 5.5 vaatimuksia.

Kohdassa 5.6.1 h) tarkoitetut lentotoimintaohjeet kuumailmapallolla harjoitettavaa kaupallista ilmakuljetusta varten on esitettävä Ilmailuhallinnolle 1.1.2009 mennessä.
